

Region Syddanmark

Bedsted Lø Grusværker ApS
Stenagervej 9
6230 Aabenraa

CVR: 58470317

Klima og Ressourcer
Kontaktperson: Line Olsen
E-mail: lino@rsyd.dk
Direkte tlf.: 29201945
KS: SRP
Dato: 7. februar 2025
Journal nr.: 22/47111

UDKAST TIL Afgrænsningsudtalelse til miljøvurdering af råstofprojekt på matr.nr. del af matr.nr. 3b, 14, dele af 249 og 247, matr. nr. 230, 233 243, 242, 68, 121, 201, 18 og del af vej-matr. 255 Mjølss, Rise samt 133 og 177 Nr. Ønslev, Rise i Aabenraa Kommune

Region Syddanmark har den 28. juni 2024 modtaget en ansøgning fra Bedsted Lø Grusværker ApS om tilladelse til indvinding af råstoffer på 84,6 ha på en del af matr.nr. 121, 14, 18, 201, 230, 233, dele af 242 og 247, mat. nr. 249, 255, 3b og 68 Mjølss, Rise samt 133 og 177 Nr. Ønslev, Rise Aabenraa Kommune, herefter kaldet projektarealet.

Projektarealet er delvis en forlængelse af eksisterende tilladelsesområde på matrikel 3b Mjølss, Rise. Det resterende projektareal er barmarker, hvor der ikke før har været råstofindvinding. Samlet søges der om at indvinde på et areal svarende til 84,6 ha.

Et samlet projektareal på mere end 25 ha optræder på miljøvurderingslovens (mvl) bilag 1 pkt.19¹. Ifølge mvl § 15, stk. 1 må projekter, der kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, ikke påbegyndes, før myndigheden skriftligt har meddelt tilladelse til at påbegynde projektet efter en miljøvurdering af projektets indvirkning på miljøet (MKR). Det betyder, at Region Syddanmark ikke må meddele tilladelse til indvinding af råstoffer før ansøger, jf. mvl §20, stk. 1, har udarbejdet en miljøvurdering af projektets indvirkning på miljøet.

Region Syddanmark skal, forud for ansøgers udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport afgive en udtalelse (afgrænsningsudtalelse) om, hvor omfattende og detaljerede de oplysninger skal være, som ansøger skal fremlægge i miljøkonsekvensrapporten jf. mvl § 23, stk. 1.

Afgrænsningsudtalelsen skal i minimum 2 ugers offentlig høring og høringssvarene bliver indarbejdet, hvor Region Syddanmark vurderer, at det er relevant.

Efter høringsfristens udløb fremsender Region Syddanmark en tilrettet afgrænsningsudtalelse til ansøger, hvorefter ansøger udarbejder en miljøkonsekvensrapport.

Den endelige miljøkonsekvensrapport sendes i høring hos offentligheden og berørte myndigheder i otte uger. Samtidig bliver miljøoplysningerne, der indgår i miljøkonsekvensrapporten, offentliggjort på

¹ LBK nr 4 af 03/01/2023 Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), bilag 1 pkt. 19. Råstofindvinding fra åbne brud, hvor minestedets areal er over 25 hektar, eller tørvegravning på et areal over 150 hektar.

regionens hjemmeside.

En tilladelse efter råstofloven² erstatter en tilladelse helt eller delvist efter miljøvurderingslovens § 25, jf. miljøvurderingslovens § 15 stk. 4 samt miljøvurderingsbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1.

Ansøgningen om indvinding af råstoffer på 84,6 ha på matr.nr. 41u Kirkeby By, Kirkeby, har været sendt i høring hos berørte myndigheder fra d. 1. marts 2024 til 5. april 2024. Da der blev ændret på projektarealet blev det ekstra areal sendt i høring fra 9. juli 2024 til 20. august 2024. Myndighedernes svar til myndighedshøringen indeholdt bemærkninger til ansøgningen som bruges til udarbejdelsen til afgrænsningsudtalelsen.

Formålet med denne afgrænsningsudtalelse er at afgrænse miljøkonsekvensrapportens omfang, samt at fastlægge metoden for miljøvurdering og miljøkonsekvensrapportens detaljeringsgrad for de miljøparametre, som skal vurderes.

Formålet med en miljøkonsekvensvurdering er, at der under inddragelse af offentligheden tages hensyn til projektets sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet. Her anvendes miljøvurderingslovens brede miljøbegreb, som omfatter den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, natur, flora, fauna, jordbund, jordarealer, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser og arkitektonisk og arkæologisk arv, større menneske- og naturskabte katastroferisici og ulykker, ressourceeffektivitet, samt det indbyrdes forhold mellem disse faktorer. Både positive og negative miljøpåvirkninger skal indgå i vurderingen.

Regionen har udarbejdet nærværende afgrænsningsudtalelse.

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2
1. Projektbeskrivelse	3
1.1 Eksisterende råstoftilladelse og nye arealer	3
1.2 Det ansøgte projekt	3
2. Miljøkonsekvensrapportens indhold	6
2.1 Afgrænsningen	8
3. Miljøemner, der ikke indgår i miljøkonsekvensvurderingen	14
4. Habitatbekendtgørelsen - væsentlighedsvurdering	14
5. Høring af berørte myndigheder og offentligheden	16
6. Afgørelser fra andre myndigheder	16
7. Videre forløb	16

---

² LBK nr. 124 af 26/01/2017 Bekendtgørelse af lov om råstoffer.

1. Projektbeskrivelse

1.1 Eksisterende råstoftilladelse og nye arealer

Der er i 2016 udarbejdet en VVM-redegørelse for 97 ha, hvoraf matrikel 3b Mjøl, Rise er en del af redegørelsen. Tilladelsen, som matrikel 3b Mjøl, Rise pt. er en del af, udløber 1. november 2026.

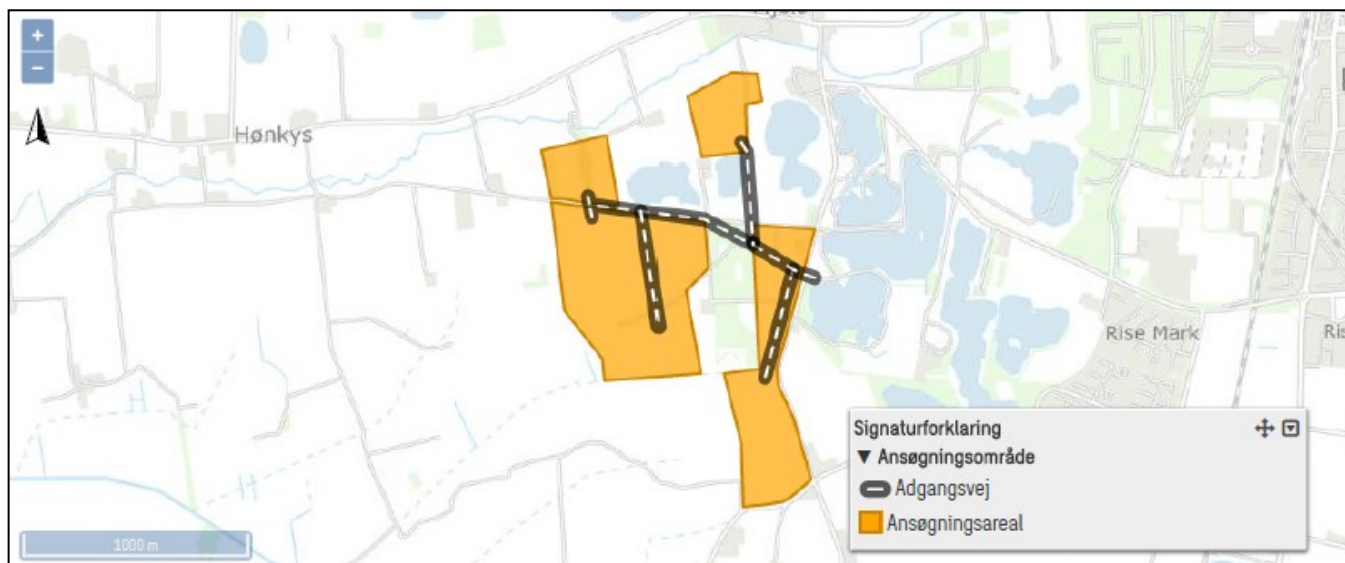
De resterende matrikler er barmarksarealer og der er ikke udarbejdet en VVM-redegørelse for disse. VVM-redegørelsen fra 2016 er imellem tiden blevet forældet og der skal derfor udarbejdes en Miljøkonsekvensrapport (MKR, tidligere VVM-redegørelse) for alle de ansøgte matrikler.

1.2 Det ansøgte projekt

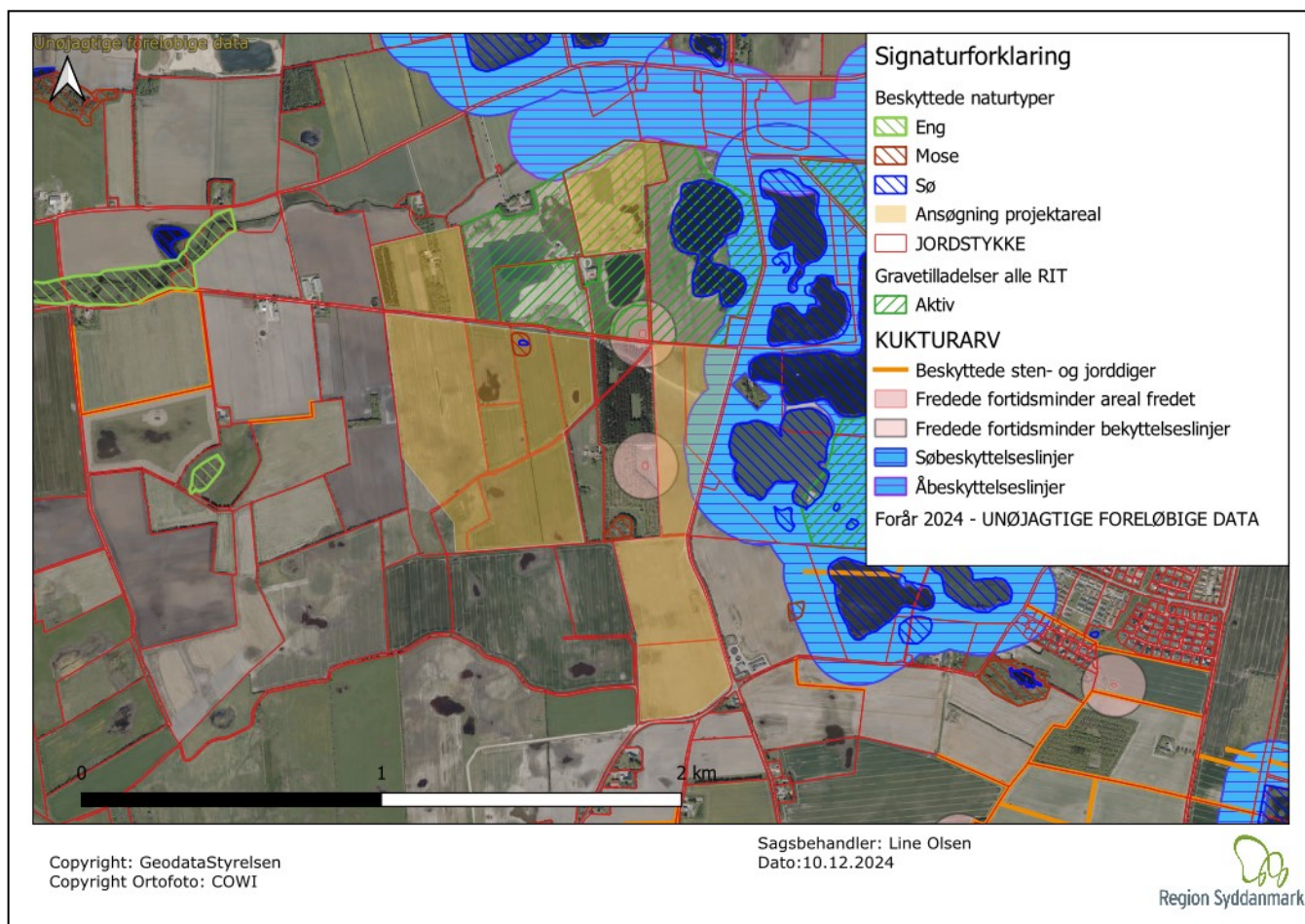
Bested Lø Grusværker ApS har den 28. juni 2024 indsendt en ansøgning om råstofindvinding af sand, grus og sten inden for et areal på 84,6 ha på en del af matr.nr. 121, 14, 18, 201, 230, 233, dele af 242 og 247, matr. nr. 249, 255, 3b og 68 Mjøl, Rise samt 133 og 177 Nr. Ønslev, Rise Aabenraa Kommune, se figur 1 og 2.

Der søges om at nedlægge § 3 mose og sø på matrikel 68 Mjøl, Rise. Hvis det ikke er muligt at opnå dispensation til nedlæggelse af søen vil alternativt graves uden om mose og sø. Der søges om dispensation til at grave indenfor søbeskyttelseslinjen på matrikel 201 og 18 Mjøl, Rise samt at fortsætte indvindingen på matrikel 3b Mjøl, Rise indenfor åbeskyttelseslinjen. Der søges om dispensation til at grave inden for fortidsmindebeskyttelseslinjerne på matr. 201 Mjøl, Rise. Der søges om en 20 årig indvindingstilladelse.

Projektarealet ligger inden for det udlagte råstofgraveområde Hønky Nord i Råstofplan 2020.

Figur 1 Ansøgt projektareal og interne adgangsveje til Arnhøjvej

Figur 2 Oversigtskort med § 3 beskyttet natur, fortidsmindebeskyttelseslinje samt å- og søbeskyttelseslinjer

Der anvendes interne adgangsveje ud til Arnhøjvej, se figur 1.

Projektarealet indeholder flere læhegn og partier med mindre skovbevoksning. Det er af ansøger blevet fortalt, at nogle af disse læhegn/mindre skovbevoksning vil blive fældet.

Den samlede råstofindvinding for hele den ansøgte grusgrav med den eksisterende aktive grusgrav på matrikel 3b Mjøl's, Rise vil have en årlige indvindingsmængde på op til 200.000 m³, heraf ca. 170.000 m³ under grundvandsspejlet. Der vil som udgangspunkt blive gravet ca. 27 meter under terræn og 25 m under grundvandsspejlet.

Materialerne kan anvendes til anlægs- og vejmaterialer som stabilgrus, bundsikringsmaterialer og grus og sandfyld, til asfaltmaterialer er der knuste og uknuste sten og flere forskellige fraktioner til betontilslagsmaterialer.

Der er ca. 0,35 m muld, som skal anvendes til støj- og støvvolde mod skel og til naboer.

Der forekommer ikke overjord, og dermed ingen håndtering af dette i forbindelse med indvindingen.

Figur 3 Graveetaper/faser for det ansøgte råstofprojekt.

Gravningen kommer til at foregå i etaper/faser. 1. fase er matrikel 3b Mjøl's, Rise, hvor der allerede er tilladelse i dag. Matrikel 3b færdiggraves og efterbehandles som det første. Herefter følger fase 2, 3, 4, 5, 6 og 7 jf. graveplanen. I hver fase afrømmes mulden og lægges i jordvolde langs råstofgraven, hvor de vil fungere som støjvolde til naboejendomme. Overskydende muldjord vil blive kørt i depot og solgt videre, da det ikke skal bruges i efterbehandlingen. I fase 4 vil der blive nedlagt en vej, som på nuværende tidspunkt er kommunal ejet. Vejen forventes opkøbt af ansøger i forbindelse med indvindingsprojektet, så der kan efterbehandles til sø på arealet. Fase 5 indeholder § 3 mose og sø, som vil blive nedlagt, hvis der kan opnås dispensation hertil. Alternativt vil der graves udenom § 3 mose og sø. Se figur 2. I fase 6 skal der foruden afrømning også nedrives en bygning.

Koten for terrænet varierer fra 38-40 m DVR90. Der graves til forekomstens bund forventet i ca. kote 13 m.

Projektet omfatter flytning af muldjord, indvinding af råstofferne sand, grus og sten samt efterbehandling af gravearealet. Der vil foregå grusvask på de ansøgte matrikler, mens der indvindes. Derefter vil de indvundne råstoffer vil blive kørt via interne veje til oparbejdningsplads udenfor det ansøgte projektareal (13 Mjøl's, Rise).

Råstofindvindingen vil foregå med følgende materiel:

- 1 stk vådsorteringsanlæg, rundsorter
- 1 stk. gummiged (Cat 972)
- 1 stk. gummiged (Komatsu 480)
- 6 stk. Transportanlæg/bånd
- 1 stk. tørsorteringsanlæg (McCloskey 130)
- 1 stk. slæbespil (KS1000R)
- 2 stk. dumpere (volvo A40)

Der placeres ikke mandskabsskur i det ansøgte projektarealet. Affald medtages til Stenagervej 9, 6230 Rødebro. Der oplagres ikke affald på det ansøgt projektareal.

Der søges om følgende driftstider for gravemaskiner, transportanlæg og grusvask, samt for udlevering og læsning, herunder kørsel inden for virksomhedens område:

Tabel 1 Driftstider:

For gravemaskiner, transportanlæg og anlæg til grusvask		
Mandag – fredag	Lørdage	Søn- og helligdage
07.00 - 18.00	07.00 - 14.00	Ingen
For udlevering og læsning, herunder kørsel inden for virksomhedens område		
Mandag - fredag	Lørdage	Søn- og helligdage
06.00 - 18.00	07.00 – 14.00	Ingen

Det forventede årlige forbrug af dieselolie er ca. 50.000 l.

For at undgå støvgener vil der blive vandet efter behov. Vand til vanding af interne veje, pladser og lagerbunker hentes fra gravesø uden for projektarealet. Der søges derfor *ikke* om tilladelse til indvinding af overfladevand fra gravesø til støvbekæmpelse. Etablering af jordvolde til støjbegrænsning medvirker også til at begrænse støvgener for naboboliger.

Der søges om tilladelse til indvinding af overfladevand til vådsortering. Der bruges ca. 400 m³ vand i timen til vådsortering og op til 4000 m³ i døgnet. Vandet der indvindes fra søens overflade, ledes tilbage i søen sammenmed det udvaskede sand.

Det er beskrevet, at der etableres 5 meter høje støjvolde mod naboer.

Mængden af trafik forventes at være ca. 5 lastbiler om dagen.

Projektarealet forventes efterbehandlet til jordbrugsmæssig anvendelse og natur med søer.

2. Miljøkonsekvensrapportens indhold

Miljøkonsekvensrapporten skal indeholde de oplysninger, som fremgår af miljøvurderingslovens § 20, stk. 1-5 og bilag 7. Nærværende afgrænsningsudtalelse skal ligge til grund for rapporten (vedlægges som bilag).

Oplysningerne i miljøkonsekvensrapporten skal være fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet, og bygherre skal sikre, at miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af kvalificerede og kompetente eksperter, jf. miljøvurderingsloven § 20, stk. 1 og 6.

Området, der skal inddrages i miljøkonsekvensrapporten er projektarealet og de omkringliggende relevante områder. Eksisterende grusgrave skal inddrages som kumulativ påvirkning.

Region Syddanmark har foretaget en væsentlighedsvurdering, se afsnit 4. Regionen vurderer, at projektet ikke påvirker nærliggende Natura 2000 områder.

Region Syddanmark har yderligere bemærkninger til følgende punkter fra miljøvurderingslovens § 20 og bilag 7:

Ikke-teknisk resume

En sammenfatning af hele miljøkonsekvensrapporten, hvor de vigtigste oplysninger og vurderinger er trukket frem på en letforståelig måde for at give et hurtigt overblik over projektet og dets miljøpåvirkninger.

Projektbeskrivelse

Oplysninger om projektets placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender, herunder evt. samdrift med andre projekter, de anvendte maskiner, arbejdstid mm.

Projektbeskrivelsen skal også omfatte en detaljeret grave- og efterbehandlingsplan, der beskriver graveetaper, graveretning, indvindingsmængde, hvor der oparbejdes, gravning under grundvandsspejl, støvbekæmpelse generelt betragtning og i forhold til lokalplan om datacenter samt dimensionering (højde og placering) af støjvoldte på baggrund af støjberegninger.

Efterbehandlingsplanen skal angive, hvad formålet med efterbehandlingen bliver, hvorledes der vil blive efterbehandlet med hensyn til landskab, gravesø, vurdering af egnede levesteder for bilag IV arter og evt. afværgeforanstaltninger hertil mv.

Hovedforslag, alternativ og referencescenarie

Hovedforslaget, der skal indgå i miljøvurderingen, er det scenarie, hvor der gives tilladelse til råstofindvinding og meddelte dispensationer til søbeskyttelseslinjen, åbeskyttelseslinjen, nedlæggelse af § 3 mose og § 3 sø og dispensation til gravning indenfor fortidsmindebeskyttelseslinjen. Opkøb af lille stykke vejmatrikel på nuværende tidspunkt ejet af Aabenraa Kommune.

Alternativet, der skal indgå i miljøvurderingen, er det scenarie, hvor der gives tilladelse til råstofindvinding, men hvor der ikke gives dispensation til enten søbeskyttelseslinjen, åbeskyttelseslinjen, nedlæggelse af § 3 mose og § 3 sø eller dispensation til gravning indenfor fortidsmindebeskyttelseslinjen, eller der ingen dispensationer gives. I Alternativet skal det scenarie, hvor det ikke er muligt at opkøbe den offentlige vejmatr. (del af matr. nr. 255 Mjøl, Rise) også beskrives.

Referencescenariet, der skal indgå i miljøvurderingen, er det scenarie, hvor der ikke gives tilladelse til ansøgte råstofindvinding.

For hvert miljøemne skal hovedforslag og referencescenariet beskrives og vurderes, sådan at miljøpåvirkningerne ved hhv. hovedforslaget og referencescenariet kan sammenlignes. Alternativet skal inddrages de steder, det er forespurgt i tabel 2.

Miljøemner

Beskrivelse og vurdering af de miljøpåvirkninger, som projektet vil medføre for de miljøemner, hvor der ikke kan afvises at være en væsentlig påvirkning. Både positive, negative, direkte og indirekte miljøpåvirkninger skal indgå i vurderingen. Miljøvurderingsloven fastlægger, at der skal vurderes på både de kort-, mellem- og langsigtede påvirkninger, hvorfor der er brug for vurdering af påvirkningerne, når indvindingen er i gang herunder afrømning/indledende fase af indvindingen, samt når der er foretaget efterbehandling. De udvalgte miljøemner gennemgås nedenfor i tabel 2.

Metode til vurderinger

For hvert af miljøemnerne skal datagrundlaget beskrives, og det skal fremgå, hvordan vurderingerne er foretaget og af hvem data eller analyser i felten er indsamlet og foretaget af.

Kumulative effekter

Kumulative effekter af miljøpåvirkningerne samt for øvrige relevante aktiviteter i området skal indgå i

miljøkonsekvensrapporten, både for de enkelte miljøemner og samlet set.

Det skal undersøges, om der er eksisterende og/eller planlagte aktiviteter i området jf. kommunal planlægning, der kan give kumulative miljøpåvirkninger. Eventuelle øvrige igangværende aktiviteter i nærområdet, fx støjende virksomheder kan være relevante samt eksisterende og ansøgte indvindingstilladelser.

Afværgetiltag og overvågning

Ved eventuelle væsentlige påvirkninger skal der overvejes afværgetiltag og overvågning. For hvert miljøemne vurderes det, hvilke afværgetiltag, der evt. er nødvendige for at undgå/minimere miljøpåvirkningen.

Anden planlægning

Der skal i miljøkonsekvensrapporten redegøres for det ansøgte forhold til anden planlægning, herunder:

Statens vandplanlægning

- Statens vandplanlægning jf. gældende Vandområdeplan 2021-2027. Der skal redegøres for relevante vandforekomsters (søer, vandløb, og grundvandsforekomster) tilstand og målsætning, og det skal vurderes, om det ansøgte medfører forringelse af vandforekomsternes tilstand, og mulighed for målopfyldelse. Miljøvurderingen skal indeholde en redegørelse for, at en miljøtilladelse til projektet vil være i overensstemmelse med den bindende danske vandplanlægning og skal omfatte både anlægsfase, driftsfase og efterbehandling af arealet.

Kommuneplaner, lokalplaner og sektorplaner mv.

- Det ansøgte forhold til øvrig relevant planlægning såsom kommuneplan, lokalplaner og sektorplaner skal beskrives i miljøkonsekvensrapporten.

2.1 Afgrænsningen

Afgrænsningen af miljøkonsekvensrapportens indhold er udarbejdet på grundlag af ansøgningsmateriale modtaget af regionen den 27. februar 2024 og 3. juli 2024 samt høringsvar fra myndighedshøring af råstofansøgningen fra hhv. 1. marts 2024 til 5. april 2024 samt fra 9. juli til 20. august 2024.

Region Syddanmark har fundet at følgende miljøemner skal indgå i miljøkonsekvensrapporten:

- Befolkning og sundhed, herunder støv, støj, vibrationer og trafik.
- Den biologiske mangfoldighed, flora og fauna, herunder, bilag IV-arter inkl. vurdering af flagermus påvirkning ved nedrivning af bygning, rødlistearter og fredede arter, § 3 beskyttede naturtyper, søbeskyttelse og åbeskyttelse
- Vand, herunder overfladevand, grundvand (NFI og OSD), vandforsyningsboringer, dræn, rørlagte vandløb og vandområdeplaner
- Materielle goder, herunder påvirkning af lokalplanlagt datacenter.
- Kulturarv, herunder fortidsmindebeskyttelse og jordfaste fortidsminder
- Landskab, herunder nedlæggelse af vej

For de øvrige miljøemner er det vurderet, at der ikke vil være en væsentlig miljøpåvirkning. Emnerne er gennemgået i afsnit 3.

Miljøemner:

Nedenfor gennemgås de miljøemner, som vurderes at skulle indgå i miljøkonsekvensvurderingen, samt datagrundlaget, som forventes tilvejebragt og anvendt i miljøkonsekvensvurderingen. Region

Syddanmark skal specificere, at både negative og positive miljøpåvirkninger skal indgå i vurderingen.

Tabel 2: Miljøemner, som skal med i miljøkonsekvensrapporten.

Miljøemner	Uddybning og begrundelser
Befolkning og sundhed	
Støj	<p>Uddybning: Der skal udarbejdes støjberegninger for aktiviteterne i råstofgraven (maskinel og intern trafik). Beregningerne skal baseres på det ansøgte maskinel og worst case scenarier/placering af flytbare kilder.</p> <p>Støjberegningerne skal udføres for anlægsfasen (fjernelse af muld og oplægning i depoter/støjvolde) og for indvindingen for den samlede råstofgrav i fuld drift.</p> <p>Anlægsfasen: Beskrivelse af arbejdsprocesserne for afrømning af muld, samt opbygning af støjvolde inde for indvindingsarealet, også tidsmæssigt. Beregning af støj ved de nærmeste boliger, beskrivelse af evt. overskridelser af støjgrænser, samt vurdering af hvad der ville kunne overholdes af støjgrænser samt forventet tidsperiode for anlægsfasen.</p> <p>Driftsfasen: Der skal udarbejdes støjberegninger for driften.</p> <p>Der skal gøres rede for de kumulative effekter for støj for andre relevante kilder i området herunder fra indvindingen i eksisterende grusgrave.</p> <p>Der skal redegøres for påtænkte foranstaltninger med henblik på at undgå, forebygge og begrænse påvirkningen.</p> <p>Støjberegninger og vurderinger skal udføres jf. Miljøstyrelsens gældende vejledninger.</p> <p>Begrundelse: Der er kommet nævnsafgørelse omkring støjberegninger for anlægsfasen, som siger, at det skal beskrives, hvilke støjgrænser man vil kunne overholde og hvad der planlægges for at mindske støj mest muligt.</p>
Støv	<p>Uddybning: Evt. støvgener for naboer beskrives samt hvilke tiltag der foretages, hvis der skulle opstå støvgener.</p> <p>Begrundelse: Grusgravning støver som ofte i tørre perioder, hvilket ikke må være til gene for omkringboende. Det er oplyst, at der vandes for støv, men ikke hvorfra vandet til dette kommer fra og om det har betydning for en andre tilladelser.</p>
Trafik	<p>Uddybning: Fastlæggelse af influensvejnettet (veje, der forventes påvirket af forøget eller ændret trafik som følge af projektet) ud fra kort og tilladte eller planlagte vejadgange. Vurdering af om influensvejnettet inklusiv transportvejen til oparbejdningspladsen på matr. nr. 13 Mjølås, Rise er egnet til trafikken, der forårsages af projektet.</p> <p>Beskrivelse af transportruter til og fra råstofgraven på influensvejnettet via data om trafiktal, uheld og hastigheder. Fastlæggelse af bedst egnede rute(r) frem til nærmeste statsveje. Opgørelse af trafikken, herunder mængde tung trafik for hovedforslag og referencescenarie.</p>

Miljøemner	Uddybning og begrundelser
	<p>Vurdering af behov for afværgetiltag.</p> <p>Begrundelse: Der er ikke tilstrækkelig med oplysninger til at kunne vurdere en mulig påvirkning.</p>
Natur	
<p>Beskyttede og fredede arter (bilag II, bilag IV, bilag V, rødlistede og fredede)</p>	<p>Uddybning: Kortlægning og evt. feltundersøgelser af beskyttede og fredede plante- og dyrearter.</p> <p>Det ansøgte projektareal samt tilstødende naturarealer skal gennemgås og screenes for forekomst af beskyttede og fredede arter. Det skal vurderes, om der kan være yngle- og rastesteder for bilag IV arter og om projektet i øvrigt opfylder de forpligtigelser, der følger af habitatdirektivets artikel 12.</p> <p>Der skal laves feltundersøgelser for de relevante arter fundet i gennemgangen og screeningen. Undersøgelserne skal følge gældende retningslinjer og vejledninger for undersøgelse af naturtyper og arter. Bliver der fundet beskyttede og fredede arter i forbindelse med feltundersøgelserne, som ikke tidligere er kortlagt/fundet i området skal disse dokumenteres og tages med i de videre vurderinger.</p> <p>Ved fældning af træer og nedrivning af bygning skal der især fokuseres på påvirkningen af flagermusarter og afværgeforanstaltninger der afhjælper evt. negative påvirkninger.</p> <p>Vurdering af projektets påvirkning af de beskyttede og fredede arter i og omkring projektarealet både under og efter indvindingen. Påtænkte afværgeforanstaltninger med henblik på at undgå, forebygge eller begrænse påvirkningen skal beskrives og konkretiseres.</p> <p>Data fra Danmarks Miljøportals Naturdatabase, Naturbasen, arter.dk samt kommunes eventuelle supplerende registreringer. De seneste artsovervågningsrapporter og "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV", "Dansk Pattedyrsatlas", Miljøstyrelsens artsleksikon.</p> <p>De tekniske anvisninger for Novana's naturprogram skal følges. https://ecos.au.dk/forskningraadgivning/fagdatacentre/biodiversitet/tekniske-anvisninger</p> <p>Begrundelse: Der er i nærområdet fundet flere bilag IV arter herunder flere arter af flagermus, stor vandsalamander og springfrø. Disse arter kan være indvandret til det ansøgte projektareal. Andre bilag IV, fredede eller beskyttet arter kan ligeledes være indvandret eller bruge dele af projektarealet som levested. Det skal derfor undersøges nærmere for at kunne vurdere om projektet kan udføres, så de forskellige bilag IV arters økologiske funktionalitet opretholdes.</p>
<p>Biologisk mangfoldighed, økologiske forbindelser</p>	<p>Uddybning: Emnet skal belyses i forhold til projektets indvirkning på Kommuneplan 2015-2026 udpegning af økologiske forbindelser</p> <p>Begrundelse: En del af projektarealet ligger indenfor udpegningen "økologiske forbindelser" i Kommuneplan 2015-2026</p>
<p>Beskyttede naturtyper, naturbeskyttelsesområder og</p>	<p>Uddybning: Da der ansøges om at nedlægge en § 3 sø og mose, som ligger inde i det ansøgte</p>

Miljøemner	Uddybning og begrundelser
<p>værdifulde naturområder</p> <p><i>OBS! Beskrivelser og vurderinger foretages her også for Alternativet</i></p>	<p>projektområde på matr. nr. 68 Mjølås, Rise, skal miljøkonsekvensrapporten (MKR) indeholde en ansøgning om dispensation til dette. Alle nødvendige oplysninger til dispensationsansøgningen skal være indeholdt i MKR'en.</p> <p>Der forekommer desuden en § 3 beskyttet mose nord for matr. nr. 133 Nr. Ønlev, Rise. Rapporten skal belyse og vurdere, om det ansøgte projekt kan medføre tilstandsændringer af mosen (jf. naturbeskyttelseslovens definition på tilstandsændring). Hvis det vurderes at der kan forekomme tilstandsændring skal der ansøges om dispensation. Alle nødvendige oplysninger til dispensationsansøgningen skal være indeholdt i MKR'en.</p> <p>Da der ansøges om at grave indenfor søbeskyttelseslinjen på matr. nr. 18 og 201 Mjølås, Rise skal miljøkonsekvensrapporten (MKR) indeholde en ansøgning om dispensation til dette. Alle nødvendige oplysninger til dispensationsansøgningen skal være indeholdt i MKR'en.</p> <p>Da der ansøges om at grave indenfor åbeskyttelseslinjen på matr. nr. 3b Mjølås, Rise skal miljøkonsekvensrapporten (MKR) indeholde en ansøgning om dispensation til dette. Alle nødvendige oplysninger til dispensationsansøgningen skal være indeholdt i MKR'en.</p> <p>Da der ansøges om at grave indenfor fortidsmindebeskyttelseslinjer på matr. nr. 201 Mjølås, Rise skal miljøkonsekvensrapporten (MKR) indeholde en ansøgning om dispensation til dette. Alle nødvendige oplysninger til dispensationsansøgningen skal være indeholdt i MKR'en.</p> <p>Kortlægning af spredningsveje (økologiske forbindelse). Vurdering af projektets påvirkning af de økologiske forbindelser under og efter indvindingen.</p> <p>Mulig påvirkning vurderes både under råstofindvinding og efter endt efterbehandling.</p> <p>Datagrundlaget for dette miljøemne er eksisterende udpegninger af beskyttede naturtyper, naturbeskyttelsesområder og værdifulde naturområder, eksisterende terrænmodel, luftfotos, potentialekort og andet relevant data- og kortmateriale, vandområdeplaner, boringer, geofysik. Det skal tydeligt fremgå, hvad der er eksisterende data og hvad der er data fra nye undersøgelser.</p> <p>Alternativet: Hvis der ikke kan gives dispensation til nedlæggelse af sø/mose, gravning indenfor søbeskyttelseslinjen, gravning indenfor åbeskyttelseslinjen eller gravning indenfor fortidsmindebeskyttelseslinjen eller en eller flere af de nævnte dispensationer, skal rapporten belyse hvilke foranstaltninger der foretages for at projektet ikke påvirker de nævnte beskyttede naturtyper eller områder indenfor beskyttelseslinjerne jf. <i>Alternativet</i> side 7.</p> <p>Begrundelse: Der er flere beskyttede naturtyper og beskyttelseslinjer i og omkring projektarealet. Det er nødvendigt med en grundig gennemgang for enten at søge dispensation til de beskyttede naturtyper/beskyttelseslinjer eller for at sikre at søer, moser, vandløb og fortidsminder ikke påvirkes af råstofindvindingen.</p>
Vand	
Gravning under grundvandspejlet	<p>Uddybning: Beskrivelse og vurdering af graveprocessen og mulige påvirkninger af grundvandet, kvalitativt og kvantitativt – både det regionale og dybereliggende grundvand.</p>

Miljøemner	Uddybning og begrundelser
	<p>Beskrivelse af vandområdeplanerne for området. Vurdering af projektets påvirkninger af vandområdeplanernes målsætninger.</p> <p>Vurdering af, om råstof-indvindingen vil medføre en forringelse af tilstanden af grundvandsforekomsters tilstand eller hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål for forekomsterne.</p> <p>Beskrivelse og vurdering af grundvandets sårbarhed før, under og efter råstofindvinding samt grundvandsbeskyttelsen efter endt råstof-indvinding (også eventuelle positive påvirkninger).</p> <p>Kumulation skal belyses med henblik på påvirkning af grundvand med andre projekter, hvor der indvindes under grundvandsspejl i området eller på anden vis kan påvirke grundvandet.</p> <p>Der skal redegøres for påtænkte foranstaltninger med henblik på at undgå, forebygge og begrænse påvirkning.</p> <p>Data fra Geus, gældende vandområdeplaner, grundvandskortlægningen, evt. kommunen, viden om pesticider mm. samt regionen for eksisterende og kommende råstofprojekter, hvor grundvandet berøres.</p> <p>Begrundelse: Processen er ikke belyst tilstrækkeligt til at kunne vurdere konsekvensen af projektet.</p> <p>Der er i omegnen af projektarealet tilladelse til at indvinde op til 1.020.000 m³ sand, grus og sten under grundvand om året. Dertil er der ansøgt om at indvinde op til 570.000 m³ sand, grus og sten under grundvand om året i kommende råstofgrave, hvorfor evt. kumulativ påvirkning af grundvandet skal belyses og vurderes.</p> <p>Nærværende ansøgning på 170.000 m³ sand, grus og sten under grundvand er ikke med i ovenstående tal.</p>
<p>Vandforsyning – vandforsyningsboringer, NFI og OSD</p>	<p>Uddybning: Beskrivelse af projektet i forhold til NFI. Beskrivelse af projektarealet i forhold til OSD. Beskrivelse af vandforsyningsboringer i området.</p> <p>Vurdering af kvalitative og kvantitative påvirkninger projektet kan have på vandforsyningen i området.</p> <p>Der skal redegøres for påtænkte foranstaltninger med henblik på at undgå, forebygge og begrænse påvirkning.</p> <p>Data fra Geus, gældende vandområdeplaner, grundvandskortlægningen, og evt. kommunen.</p> <p>Begrundelse: Der er ikke tilstrækkelig med oplysninger til at kunne vurdere en mulig påvirkning.</p>
<p>Overfladevand, herunder § 3 beskyttet søer, Rødeå, dræn på projektarealet</p>	<p>Uddybning: Beskrivelse og vurdering af § 3 beskyttet overfladevand herunder søer, moser og vandløb på omkring projektarealet.</p> <p>Da det målsatte og § 3 beskyttet vandløb, Rødeå i forvejen er i dårlig tilstand, skal det undersøges om projektet kan påvirke grundvandsstanden i eller på anden vis</p>

Miljøemner	Uddybning og begrundelser
	<p>påvirke vandføringen i Rødå. Eventuelle foranstaltninger for at undgå påvirkning beskrives også.</p> <p>Beskrivelse af vandområdeplanerne for området. Vurdering af projektets påvirkninger af vandområdeplanernes målsætninger.</p> <p>Beskrivelse af forekommende dræn på projektarealet, inkl. evt. sammenhængende dræn med naboarealer og projektets påvirkning af disse dræn.</p> <p>Der skal redegøres for påtænkte foranstaltninger med henblik på at undgå, forebygge og begrænse påvirkninger af ovenstående.</p> <p>Begrundelse: Der forekommer beskyttet søer og moser samt vandløb, som også er målsat på og omkring projektarealet. Der er ikke tilstrækkelig med oplysninger til at kunne vurdere en mulig påvirkning.</p>
Materielle goder	
Støv og vibrationer, lokalplanlagt datacenter	<p>Uddybning: Evt. støvgener for lokalplanlagte datacenter jf. lokalplan 88 og 88-1 skal beskrives samt hvilke tiltag der foretages, hvis der skulle opstå støvgener. Det skal yderligere belyses i hvilket omfang vibrationer fra indvindingen kan påvirke det lokalplanlagte datacenter.</p> <p>Begrundelse: Grusgravning støver som ofte i tørre perioder, hvilket ikke må være til gene for omkringboende, herunder et støvfølsomt lokalplanlagt datacenter.</p>
Kulturarv	
	<p>Uddybning: Beskrivelse af områdets fund og fortidsminder jf. databasen Fundogfortidsminder.dk inden for og umiddelbart omkring indvindingsområdet.</p> <p>Vurdering af råstofindvindingens påvirkning af fund og arkæologiske lag inden for og omkring indvindingsområdet. Oplysninger fra myndighedshøringssvar fra Museum Sønderjylland kan bruges til afklaring af områdets arkæologiske fund.</p> <p>Beskrivelse af eventuelle tiltag til forebyggelse af påvirkning.</p> <p>Begrundelse: Museum Sønderjylland har indgivet høringssvar i myndighedshøringen, hvor det vurderes at der er stor mulighed for at støde på arkæologiske fund.</p> <p>Der er ikke tilstrækkelig med oplysninger til at kunne vurdere en mulig påvirkning.</p>
Landskab	
Nedlæggelse af kommunal vej	<p>Uddybning: Beskrivelse af nedlæggelse af det stykke af den kommunale vej, som ligger inden for projektarealet. Det skal belyses hvorvidt vejen genetableres efter endt gravning eller om vejearealet overtages af ansøger og bliver en del af søen, der efterbehandles til.</p> <p>Begrundelse: Der er ikke tilstrækkelig med oplysninger til at kunne vurdere en mulig påvirkning.</p>

3. Miljøemner, der ikke indgår i miljøkonsekvensvurderingen

Region Syddanmark har i afgrænsningen af miljøkonsekvensrapportens indhold vurderet, at følgende miljøemner ikke vil medføre risiko for væsentlige miljøpåvirkninger og derfor ikke vurderes nærmere i den videre proces.

Tabel 3: Miljøemner, som ikke skal med i miljøkonsekvensrapporten:

Miljøemner	Begrundelse for, at forholdet ikke vurderes nærmere
Natura 2000 områder	Region Syddanmark har udarbejdet en væsentlighedsvurdering for Natura 2000 områder. Det er vurderet, at projektet ikke påvirker Natura 2000 områder og derfor skal disse ikke beskrives i miljøkonsekvensrapporten.
Klima og Emissioner	Råstofindvindingen vurderes ikke at medføre større emissioner, der påvirker klimaet betydeligt. Projektet påvirker ikke klimaet væsentligt.
Lysgener	Der er i ansøgningen ikke beskrevet brug af lys. Skal der bruges lys vurderes det, at disse ikke vil være til gene for naboer, da der er langt til naboer og evt. lys vil lyse ind i råstofgraven, ikke ud på naboer. Det vurderes, at der ikke er behov for yderligere oplysninger om lys.
Affald	Det er oplyst at alt affald tages med til Stenagervej 9, hvor det bortskaffes efter gældende regler Det vurderes, at al affald både farligt affald og almindelig husholdningsaffald håndteres og bortskaffes efter gældende regler, dvs. affaldsbekendtgørelse og de kommunale affaldsregulativer.
Lugtgener	Råstofindvinding vurderes ikke at medføre lugtgener. Indvinding af råstoffer giver ikke anledning til iltning af stoffer i jorden, som vil kunne give lugtgener, og der bruges ikke stoffer i produktionen, der kan give lugtgener.
Katastrofer og ulykker	Råstofindvinding er ikke omfattet af risikobekendtgørelsen. Det vurderes, at der ikke er behov for yderligere oplysninger om katastrofer og ulykker.

4. Habitatbekendtgørelsen³ - væsentlighedsvurdering

Ca. 4050 m syd-øst for projektarealet ligger Natura 2000 område N96 Bolderslev Skov og Uge Skov. Området er udpeget som habitatområde H85 Bolderslev Skov og Uge Skov. Området har et samlet areal på ca. 887 ha. Bolderslev Skov danner sammen med Uge Skov en af Danmarks største naturskove. Natura 2000-området er primært udpeget for at bevare værdierne i disse skoves skovnaturtyper, en række søtyper og stor vandsalamander. Her findes desuden en række enge, som afgræsses ekstensivt og større lysåbne arealer,

³ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse områder.

som er overladt til naturlig tilgroning. De naturlige vandløb er forholdsvis små og tørrer ud om sommeren. De ligger i naturligt forløb og har på nogle strækninger et betydeligt fald. Alle dele af habitatområdet er statsskov.

Nedenstående oversigt viser udpegningsgrundlaget⁴ for Habitatområde nr. 85.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 85		
Naturtyper:	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Kildevæld* (7220)
	Bøg på mor med kristtorn (9120)	Bøg på muld (9130)
	Ege-blandskov (9160)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Stor vandsalamander (1166)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Ifølge basisanalysen 2022-2027 er de væsentlige trusler mod naturtilstanden i Natura 2000 område nr. 85 Bolderslev Skov og Uge Skov tilgroning af lyskrævende naturtyper med høje urter og vedplanter, uhensigtsmæssig hydrologi i vådbunds naturtyper, direkte påvirkning fra landbrugsdrift på tilstødende arealer, forekomst af invasive arter og arealandel med drift.

Miljøpåvirkninger som følge af råstofindvinding af sand, grus og sten er forholdsvis lokale. Påvirkningerne kan være støv, støj, vibrationer, emission af kvælstofoxider, grundvandspåvirkning og påvirkning af vandløb. Støv fra en råstofgrav findes primært lige omkring råstofgraven og i forbindelse med transport af råstofferne ud af projektområdet. Der vil ikke være påvirkning af habitatområde nr. 85 af støv fra råstofindvinding i projektarealet, som er ca. 4 km væk.

Støjen fra projektet vil ikke give en påvirkning af habitatområde nr. 85, idet støjen fra grusgrave uddør over meget kortere afstande end 4 km.

Vibrationer fra råstofindvinding uddør over korte afstande og vil ikke medføre en påvirkning af habitatområde nr. 85.

Emission af kvælstofoxider vil kunne påvirke nærområdet omkring grusgraven, men ikke habitatområde nr. 85, som ligger ca. 4 km væk.

Ifølge Miljøstyrelsens Miljøprojekt nr. 526⁵ og erfaring fra indvindere, så påvirkes grundvandet kun meget begrænset uden for gravearealet og der er ingen påvirkning af grundvand over 2 km væk fra projektarealet. Det vurderes hermed, at der ikke kan ske væsentlig påvirkning af grundvandet i Habitatområde nr. 85 på baggrund af råstofindvinding i nærværende projektareal.

Der er ikke en direkte forbindelse via vandløb mellem projektarealet og Habitatområde nr. 85, så råstofgravning under grundvandsspejlet vil ikke påvirke hydrologien i Habitatområde nr. 85.

Stor vandsalamander ses på udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 85. Stor vandsalamander vandrer oftest ikke mere en 500 meter fra sit yngleområde og da der er mere end 4 km til projektarealet samt større veje, som skal krydses vurderes det, at stor vandsalamander ikke påvirkes inden for habitatområdet af det ansøgte projekt.

Region Syddanmark vurderer, at råstofindvinding i projektarealet ikke vil påvirke naturtilstanden inden for Habitatområde nr. 85, hverken direkte eller indirekte.

Det er samlet set Region Syddanmarks vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af Natura 2000 området nr. 96, Habitatområdet nr. 85. Når påvirkningerne ved råstofgravning er så lokal, at Natura 2000 området der ligger ca. 4 km væk fra råstofgravningen ikke påvirkes, vurderes det at

⁴ Natura 2000-plan 2022-2027. Bolderslev Skov og Uge Skov, Natura 2000 område nr. 96, Habitatområde H85.

⁵ Følggevirkninger af råstofgravning under grundvandsspejlet, Miljøstyrelsen, Miljøprojekt nr. 526. Kurt Ambo Nielsen, Johan Claesson og Gunnar Gustafson. 2000.

der ligeledes ikke er risiko for påvirkning af Natura 2000 områder, der ligger længere væk.

Det er dermed også Region Syddanmarks vurdering, at der ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering i medfør af habitatbekendtgørelsen § 6, stk. 2.

5. Høring af berørte myndigheder og offentligheden

Udkast til afgrænsningsudtalelsen har været i høring fra den 07.02.2025 til den 28.02.2025 ved myndigheder og offentligheden. Høringssvar er blevet indarbejdet i den endelig afgrænsningsudtalelse.

Regionen har vurderet, at berørte myndigheder er følgende:

Myndigheder:	Matrikler	Sendt via
Aabenraa Kommune	-	lha@aabenraa.dk industri@aabenraa.dk
Museum Sønderjylland	-	planer@msj.dk
Information om offentlig høring sendt til:		
Bedsted Lø grusværker (ansøger og lodsejer)	-	palle@grus.dk bjarne@grus.dk
NIRAS (ansøgers rådgiver)	-	gla@niras.dk
Jørgen Anker Nissen (lodsejer)	133 og 177 Nr. Ønlev, Rise	Digital post
Ejere af ubeboede matrikler samt ejere og beboere over 18 år på beboede matr.	301 og 18 Hønkys, Egvad; 23, 223, 28, 7, 20, 75, 27 og 97 Mjøl's, Rise samt 6, 49, 188, 170, 75, 181, 157 og 22 Nr. Ønlev, Rise	Digital post

Der er indkommet høringsvar fra...

6. Afgørelser fra andre myndigheder

For at det ansøgte projekt kan gennemføres som ønsket, er det nødvendigt med følgende tilladelser og dispensationer:

- Aabenraa Kommune: vandindvindingstilladelse samt grundvandssænkning, dispensation for § 3 natur, dispensation for søbeskyttelseslinje, dispensation for fortidsmindebeskyttelseslinje og dispensation for åbeskyttelseslinje

Tilladelser uden for samordningspligten:

- Aabenraa Kommune: Vejadgang/overkørselstilladelse – eksisterende vejadgang ønskes anvendt samt nedrivningstilladelse til nedrivning af bygning

7. Videre forløb

Efter høringsfristens udløb fremsender regionen den tilrettede afgrænsningsudtalelse til ansøger, hvorefter ansøger udarbejder og indsender en miljøkonsekvensrapport for det ansøgte projekt. Når regionen har sikret sig, at ansøgers miljøkonsekvensrapport opfylder kravene, foretages en miljøvurdering, og rapporten sendes i 8 ugers offentlig høring. Miljøkonsekvensrapporten og høringsvar skal til politisk behandling, hvorefter der udarbejdes et udkast til selve råstoffilladelsen. Udkastet til råstoffilladelsen sendes i 4 ugers partshøring. Når høringsperioden er afsluttet, vurderes

det, om de indkomne bemærkninger giver anledning til ændringer i afgørelsen. Den endelige råstoftilladelse annonceres på regionens hjemmeside med 4 ugers klagefrist.

Hvis I har spørgsmål eller kommentar, er I velkomne til at kontakte undertegnede pr. mail lino@rsyd.dk eller på telefon 29201945.

Venlig hilsen

Line Olsen
Råstofsagsbehandler